

Tre innovative landmænd sætter sammen med forskere og rådgivere fokus på at udvikle IPM - Integreret Plantebeskyttelse – i et nyt projekt "IPM Innovationsbrug", der er støttet af Miljøstyrelsen. De skal få teori og praksis til at mødes.

Laue Skau driver sin bedrift med planteavl og svin sydøst for Haderslev og arbejder sammen med Finn Olsen og Peter Karlsen fra Sønderjysk Landboforening.

Forebyg lejesæd - ikke kun med kemi

Vækstregulering: Sprøjtning med vækstreguleringsmidler reducerer risikoen for lejesæd i vintersæd i nogen grad - men i en IPM-strategi indgår også andre vigtige værktøjer end blot kemi.

Af Marian Damsgaard Thorsted, specialkonsulent, Seges

Store mængder kvælstof tidligt i foråret øger risikoen for lejesæd i vintersæd. Indgår der gylle i markens gødningsplan bør gylletildeling derfor udsættes til efter studie 31 (første knæ udviklet). De kraftigste marker bør tildeles gylle sidst. Gyllen kan udbringes over en lang periode i foråret uden risiko for udbyttetab.

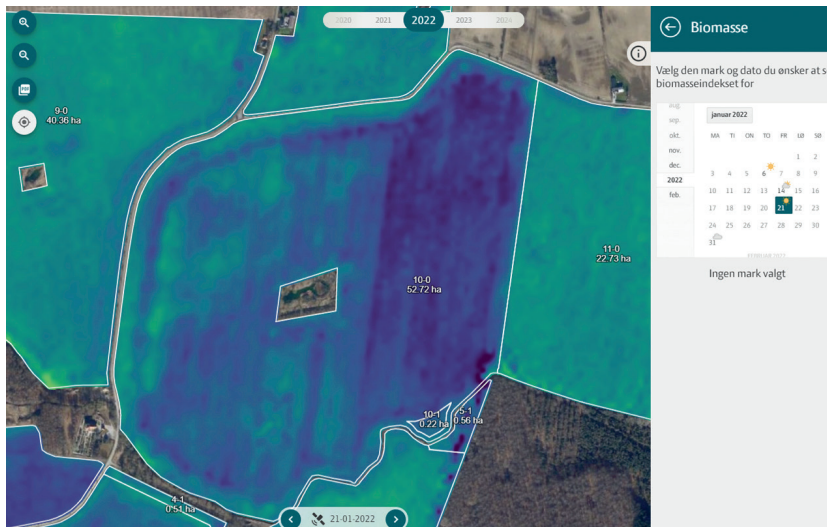
Handelsgødning kan med fordel tildeles over 3-4 gange til hvede. Vurdér, om gødnings-tildelingen skal reduceres på meget kraftige marker.

Brug biomassedata

Biomassedata i CropSat, Crop-

Biomassekort.

Alle tre IPM-værter følger biomasseudviklingen i deres marker i hele dyrkningssæsonen fra såning til høst i CropManager. Biomassen bliver målt fra satellit, og målingen omsættes til et indeks (NDRE eller NDVI) som på en skala fra 0-1 viser, hvor kraftig afgrøden er. Jo højere værdi og jo mørkere farve, desto større er biomassen.

Manager o.l. kan bruges til at vurdere, hvor kraftigt markerne vokser i foråret. Marker med en høj biomasse tidligt i foråret, f.eks. i marts, har størst risiko for lejesæd.

Vækstreguleringsprognosen i CropManager giver også et bud på lejesædsrisikoen i rug og hvede på en tre-trinsskala inddelt i lav, medium eller høj risiko for lejesæd.

Hold øje med markens biomasseudvikling og lejesædsrisiko løbende fra st. 29-30 (buskning afsluttet) og frem til vækststadium 37 (fanebladspids synlig). Vær obs på, at fra juni, kan afgrøderne være så grønne (mætning af indeks), at forskelle ikke

kan ses på biomasseindekset længere.

Optimal sprøjtetidspunkt

Vækstreguleringsmidler virker ved at forkorte og forstærke det område af strået, der er ved at strække sig, når midlet anvendes. Sprøjtes der i st. 31-32 (1.-2. knæ), påvirkes derfor den nederste del af strået. Og behandles i st. 33-37, påvirkes den øverste del af strået.

Der ses nogle gange svingende effekt af vækstreguleringsbehandling. Det er vigtigt, at behandlinger udføres på planter i god vækst. Tørre, meget varme og kolde forhold under vækstregulering kan skade afgrøden. Vi er ofte i slut

Det er vigtigt at vækstregulere på det rigtige tidspunkt i forhold til både vejret og afgrødens udviklingstrin.

april eller maj, før der er optimale forhold for vækstregulering.

Merudbytter i forsøg

I landsforsøg fra 2018-2021 i marker udvalgt med stor risiko for lejesæd, er der i gennemsnit af marker med lejesæd opnået bruttomerudbytter for vækstregulering på 2,1-4,3 hkg pr. ha i hvede og 5,5-10,1 hkg i rug.

I marker med stor lejesædsrisiko vil én behandling med en effektiv dosis/blanding i enten st. 31-32 eller 33-37 oftest være tilstrækkeligt. Ingen løsninger i hverken rug eller hvede har reduceret lejesæds karakteren til nul i forsøgene.

Trinexapacprodukter som f.eks. Moddus, Cuadro eller

Rune Gjengedal fra Hverringe Gods ved Kerteminde styrer en stor frøproduktion og arbejder sammen med Michael Toft og Morten Eshøj fra Patriotisk Selskab.

Peter Friderichsen på Gammelgaard ved Søllested har frøavl i Conservation Agriculture og arbejder sammen med Hans Henrik Fredsted og David Dresen fra Agrovit.

Trimaxx kan anvendes. Medax Top eller blandinger af et trinexapac-produkt med et CCC-produkt eller Cerone kan også bruges. Bemærk at Cerone først må anvendes fra st. 33.

Graduering

Vi anbefaler at graduere vækstreguleringen, så dosis øges i takt med stigende biomasse.

Når der skal laves tildelingsfiler til graduering, er der ikke nødvendigvis behov for et helt nyt satellitbillede. Tidligere billeder kan sagtens være retvisende for forskelle i marken - hvis man mangler nye billeder pga. skyer.

Hvis man har erfaring for lejesæd i bestemte områder i marker, f.eks. i kuperede marker, bør der laves basiskort til zonebehandling. Her behandler man udelukkede de områder med risiko. Det kræver dog, at man har en teknologi, der kan håndtere on/off sprøjtning.

Gode IPM råd for at undgå lejesæd

- Vent med gylle til efter st. 31 (1. knæ) i kraftig vintersæd.
- Vurdér, om N-tildeling i meget kraftige marker skal reduceres.
- Brug vækstreguleringsprognose eller biomassekort til at vurdere behovet for vækstregulering.
- Vækstreguleringsbehandlinger bør gradueres. Brug tildelingskort dannet af biomassekort.
- Gradueret gødningstildeling vil ofte reducere lejesædsrisikoen.

Der er mulighed for at tegne lejesædsforsikring i CropManager. Det er Topdanmark, der tilbyder forsikringen, som kan tegnes i foråret. Den koster fra 98-124 kr. pr. ha. Hvis der opstår lejesæd i en forsikret mark, vil man få udbetalt 1.603 kr. pr. ha med lejesæd.

IPM-værtens erfaringer:

Gyllekørsel kan let overlappe og give lejesæd - derfor graderer vi vækstregulering

Laue Skau og Rune Gjengedal begyndte at graduere tildelingen af vækstreguleringsmidler i 2021. Laue Skau bruger gylle, som udbringes på 36 meter, og derfor kan der forekomme overlap i foragre og i skæve marker, fortæller han.

»Overlap kan let resultere i lejesæd, og derfor mener jeg, at graduering af vækstregulering er relevant«.

Rune Gjengedal nævner, at et tildelingskort til graduering ikke altid kan stå alene. Det er vigtigt, at en der kender marken, tilpasser kortet efter behov.

»I lavninger i en aktuel frøgræsmark er der mindre biomasse end i marken omkring. Men mit kendskab til marken siger mig, at der alligevel er stor risiko for lejesæd i lavningerne. Derfor sænker jeg ikke dosis i lavningerne, selvom det normalt er, hvad man vil gøre ved lav biomasse«, siger han.

Peter Friderichsen er CA-landmand, og dyrker bl.a. brødhvede og korn til fremavl. Han er ny bruger af CropManager i 2022. Og på baggrund af iagttagelser af forskelle i biomasse i de aktuelle kort fra februar 2022 ønsker han også at graduere gødningstildelingen i bl.a. vinterhvede.

»Jeg har ikke de store problemer med lejesæd. Jeg anvender handelsgødning, som tildeles af flere gange«, siger han.

Rådgiverens råd:

Graduering af udsædsmængde og gødning forebygger også lejesæd

»Arbejdet med at opnå en ensartet afgrøde med minimal risiko for lejesæd starter allerede ved sortsvalg og såning«, siger planteavlskonsulent David Hans Dresen fra Agrovit.

Han nævner, at det er en god idé at lave udsædskort og graduere udsædsmængden, så de forskelle der er i marken, kommer til udtryk i udsædskortet.

»Udsædsmængden bør øges i de områder af marken, hvor plantetallet nemt kan blive for lavt, og sænkes i de områder, hvor afgrøden er tæt - f.eks. i lavninger. Det er ofte en fordel at sammenligne med et højdekort, når udsædskortet laves. Biomassekort fra samme mark i tidligere år kan være et godt grundlag for udarbejdelse af udsædskort, da det ofte er de samme områder der har sparsom eller kraftig vækst«, siger David Hans Dresen.

Næste trin er omfordeling af gødning vha. tildelingskort til graduering, så der tages hensyn til forskelle i markens biomasse og disse forskelle mindskes.

»Vurderes der at være behov for vækstregulering, kan muligheden for graderet tildeling også med fordel anvendes«, siger han.